

і політичних ситуацій, коли особливо необхідним є дотримання принципів законності, справедливості та верховенства права. Саме тому ефективне функціонування Конституційного Суду України є однією з основ зміцнення демократії, розвитку громадянського суспільства та забезпечення належного рівня захисту прав і свобод людини в державі.

Отже, Конституційний Суд України є важливою складовою механізму захисту прав і свобод людини та гарантом дотримання Конституції України. Завдяки здійсненню конституційного контролю Суд забезпечує відповідність законів і нормативно-правових актів конституційним принципам, сприяє зміцненню законності та розвитку демократичної держави. Важливе значення у діяльності Конституційного Суду України має захист прав громадян через інститут конституційної скарги, який розширив можливості особи щодо відстоювання своїх прав.

Разом із тим ефективність діяльності Конституційного Суду залежить від рівня його незалежності, професійності суддів та належного виконання ухвалених рішень. Незважаючи на існуючі проблеми та виклики, Конституційний Суд України залишається важливою інституцією, яка забезпечує верховенство права, стабільність правової системи та захист конституційних прав громадян.

Список використаних джерел:

1. Про Конституційний Суд України: Закон України від від 13.07.2017р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
2. Головка А., Лебедева Ю. Роль Конституційного Суду України у захисті прав і свобод громадян с. 381-382. URL: https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/15746/1/%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86.%2005.12.2024.pdf#page=381
3. Конституція України від 28.06.1996р. 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 02.06.2016р. 1401-VIII, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-19#Text>
5. Глиняний І. В. Роль Конституційного Суду України в захисті прав людини : теорія та практика 2024р. с. 3-7 URL: https://jes.nuoua.od.ua/archive/5_2024/3.pdf
6. Петрів І. М. Захист прав людини і громадянина як одна з провідних функцій Конституційного Суду України с. 75-77 URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/13e2c0d7-ecb0-4138-a88c-0bf8a79a741b/content>

Курепін Вячеслав Миколайович,

*доцент кафедри методики професійного навчання
Миколаївського національного аграрного університету,
кандидат економічних наук, доцент*

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ОБ'ЄКТІВ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах воєнного стану в Україні спостерігається суттєве зростання рівня техногенних та безпекових ризиків для територіальних громад. Така ситуація зумовлена насамперед прямими наслідками бойових дій, які негативно впливають на стабільне функціонування об'єктів критичної інфраструктури та підприємств підвищеної небезпеки.

Воєнні дії спричиняють значні порушення в роботі систем життєзабезпечення, що ускладнює забезпечення належного рівня техногенної та цивільної безпеки населення.

Крім безпосередньої загрози життю та здоров'ю населення, бойові дії створюють додаткові ризики для екологічної безпеки територій. Зокрема, руйнування промислових об'єктів, пошкодження систем енергозабезпечення, транспортної інфраструктури та комунікацій можуть призводити до виникнення масштабних аварій та надзвичайних ситуацій техногенного характеру. Особливу небезпеку становити аварії на хімічних підприємствах, складах паливно-мастильних матеріалів [1, с. 597], а також об'єктах водопостачання, наслідком яких можуть бути забруднення довкілля, порушення екологічної рівноваги та погіршення санітарно-епідеміологічної ситуації.

За таких умов органи державної влади та місцевого самоврядування змушені здійснювати управлінську діяльність в умовах високого рівня невизначеності та динамічних безпекових викликів. Це потребує оперативного реагування на кризові ситуації, посилення координації між суб'єктами публічного управління та впровадження ефективних механізмів моніторингу та мінімізації ризиків у сфері техногенної та цивільної безпеки.

Підвищений рівень загроз пов'язаний із функціонуванням об'єктів підвищеної небезпеки, діяльність яких передбачає використання, зберігання чи транспортування вибухонебезпечних, хімічних чи радіоактивних речовин. Пошкодження таких об'єктів внаслідок ракетних обстрілів, бойових дій або диверсійних актів може спричинити виникнення масштабних техногенних аварій [2, с. 98] із тяжкими соціальними, економічними та екологічними наслідками.

В різних регіонах України зафіксовано чисельні випадки пошкодження нафтобаз, газорозподільчих станцій, промислових підприємств та інших об'єктів критичної інфраструктури. Наслідками таких інцидентів стають пожежі, вибухи, витoki небезпечних речовин, а також значні ризики загрози навколишнього природного середовища. Особливу актуальність ця проблема набуває для територіальних громад, розташованих у прифронтових районах, де додатковими факторами безпеки є перебої в електропостачанні та водозабезпеченні. Такі обставини суттєво ускладнюють функціонування систем цивільного захисту, аварійного реагування та забезпечення належного рівня безпеки населення [3, с. 45].

В умовах цифровізації громадських та виробничих процесів особливої актуальності набувають питання забезпечення кібербезпеки та захисту інформаційних систем управління об'єктами критичної інфраструктури. Значна частина виробничих, технологічних та управлінських процесів функціонує на основі автоматизованих цифрових систем, що підвищує їхню вразливість до кібератак та інших форм несанкціонованого втручання.

Об'єктами кіберзагрози дедалі частіше стають енергетичні, комунальні та інші стратегічно важливі підприємства, порушення функціонування яких може спричинити масштабні перебої у наданні базових послуг населенню. Зокрема, втручання в роботу цифрових систем управління енергетичним сектором здатне призводити до тривалих відключень електроенергії [4, с. 45]. Це створює критичні ризики для діяльності медичних установ, систем водопостачання, тепlopостачання та інших об'єктів життєзабезпечення територіальних громад. У таких умовах забезпечення стійкості інформаційних систем та впровадження ефективних механізмів кіберзахисту стають важливими складовими державної політики у сфері національної та техногенної безпеки.

В умовах масштабних безпекових викликів, зумовлених воєнним станом, територіальні громади потребують формування та функціонування ефективної системи публічного управління ризиками. Така система повинна ґрунтуватися на засадах оперативності управлінських рішень [5, с. 158], міжвідомчої координації та використання сучасних цифрових технологій моніторингу загроз. Важливою складовою забезпечення належного рівня безпеки є інтеграція інформаційних ресурсів та налагодження ефективної

взаємодії між органами державної влади, місцевого самоврядування та суб'єктами цивільної захисту.

Особливу актуальність набуває створення та постійне оновлення електронних реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки, впровадження систем раннього оповіщення населення, а також застосування сучасних інформаційно-аналітичних платформ для прогнозування ймовірних надзвичайних ситуацій. Використання цифрових інструментів управління сприятиме своєчасному виявленню ризиків [6, с. 473], підвищенню ефективності реагування та мінімізації негативних наслідків техногенних загроз.

Підвищення рівня техногенної безпеки в умовах воєнного стану є одним із пріоритетних завдань системи публічного управління, оскільки ефективність превентивних заходів, рівень координації між органами влади та здатність до оперативного реагування безпосередньо впливають на безпеку населення, стабільність функціонування критичної інфраструктури та стійкість розвитку територіальних громад.

Отже, в умовах воєнного стану особливої значущості набувають ефективності системи публічного управління ризиками, яка має забезпечувати своєчасне виявлення потенційних загроз, оперативне реагування на кризові ситуації та належну координацію діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та суб'єктів цивільної захисту. За сучасних безпекових викликів важливе значення має удосконалення механізмів державного контролю у сфері техногенної безпеки [7, с. 42], систематичне оновлення реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки, а також впровадження сучасних цифрових технологій моніторингу, аналізу та прогнозування ризиків.

Встановлено, що одним із пріоритетних напрямів підвищення ефективності управління ризиками є цифровізація процесів публічного управління. Використання інформаційно-аналітичних платформ, автоматизованих систем спостереження, електронних реєстрів та систем раннього оповіщення населення сприятиме підвищенню рівня техногенної та цивільної безпеки, забезпеченню своєчасного реагування на надзвичайні ситуації та мінімізації їх негативних наслідків для населення та територіальних громад.

Список використаних джерел:

1. Іваненко В. С. Шляхи виживання та розвитку українського бізнесу під час воєнного стану. Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, ОНЕУ, 10-11 жовтня 2025 р.). Одеса, 2025. С 595-598. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22542>.
2. Курепін В. М., Зубехіна-Хайят О. В. Механізми антикризового управління як основа адаптації бізнесу до турбулентного середовища. *Modern Economics*. 2025. № 54(2025). С. 95-103. DOI:[https://doi.org/10.31521/modecon.V54\(2025\)-13](https://doi.org/10.31521/modecon.V54(2025)-13).
3. Іваненко В.С. Фактори вразливості об'єктів перед терористичними нападами та шляхи їх подолання. *Problems of Emergency Situations* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 14 травня 2025 р. Черкаси : Національний університет цивільного захисту України, 2025. С. 44-46. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/21484>.
4. Іваненко В. С. Енергетична безпека України: головні проблеми енергетичного сектору, шляхи вирішення. Екологія, природокористування та охорона навколишнього середовища: прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ. заоч. конф., м. Київ, 17 травня 2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної. Київ: МДУ, 2025. С 136-139. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22022>.
5. Курепін В. М. Механізм фінансування та громадської участі в забезпеченні заходів безпеки на локальному та регіональному рівнях. *Modern Economics*. 2026. № 55(2026). С. 153-161. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V55\(2026\)-21](https://doi.org/10.31521/modecon.V55(2026)-21).
6. Самойленко О. О., Бацуровська І. В., Курепін В. М. Кібергігієна та безпека життєдіяльності як ключові елементи цифрової компетентності здобувачів освіти.

7. Іваненко В.С. Сталий розвиток громад: економічні імперативи та стратегічні орієнтири. Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали V міжнародної науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 3 грудня 2025 р.). Миколаїв: МНАУ, 2025. С. 40-43. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/23691>.

Куріченкова Марія Артемівна,

*студентка другого курсу факультету економіки менеджменту та психології
Державного торговельно-економічного університету*

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: ЯК ЗАСТОСУНОК «ДІЯ» ЗМІНЮЄ КУЛЬТУРУ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯНИНА ТА ДЕРЖАВИ

Із зміною суспільних реалій сьогодення виникає нагальна потреба у докорінній перебудові механізмів державного управління. Цифровізація публічних послуг в Україні є комплексною трансформацією системи державного управління. Вона передбачає перехід від традиційної бюрократії до цифрової сервісної держави, що базується на автоматизації адміністративних процесів та інтеграції державних реєстрів у єдину систему даних. У науковому дискурсі такий перехід описується як еволюція до Digital Governance – моделі, де інформаційні технології стають основою управління та впливають на прийняття рішень і взаємодію з громадянами. [1]. У межах дослідження використано системний підхід до аналізу державних процесів та порівняльний метод для зіставлення вітчизняного та міжнародного досвіду.

Аналіз ґрунтується на системному вивченні державних процесів та зіставленні українського досвіду із практиками світових цифрових лідерів. Оцінка економічної ефективності враховує не лише прямі бюджетні видатки, а й реальну економію ресурсів: скорочення часу на отримання послуг, відмову від паперового документообігу та оптимізацію логістичних витрат. Оскільки цифрова процедура виключає людський фактор, усувається сама можливість суб'єктивного впливу посадових осіб на результат надання послуги.

Застосування моделі зрілості е-урядування дозволяє оцінити прогрес України як унікальний феномен «технологічного стрибка». Оминаючи стадію пасивного інформування, екосистема «Дія» одразу впровадила інструменти безшовної взаємодії. Якщо естонська модель *X-Road* вибудовувалася десятиліттями як фундамент цифрової нації, то український досвід демонструє можливість швидкого масштабування цифрової логіки в умовах кризових викликів. «Дія» функціонує як інтегрована платформа державних даних, що трансформує мобільний пристрій на повноцінний інституційний інструмент, відповідаючи парадигмі «розумного врядування» (*smart government*) [2].

Трансформація охоплює технологічний, інституційний та соціальний рівні. Цифровізація публічних послуг є дієвим інструментом зниження транзакційних витрат держави та громадян, що підтверджується економічними показниками: за оцінками Міністерства цифрової трансформації сукупна економія з 2020 року склала близько 184 млрд грн [3]. Окрім економічного ефекту, спостерігається системна трансформація соціального контракту. Соціологічні дослідження КМІС (2025–2026) фіксують 85% задоволеності сервісами, що свідчить про високу адаптацію суспільства до нових стандартів прозорості. Водночас стрімка цифровізація актуалізує проблему цифрового розриву (*digital divide*). Для певних категорій громадян, зокрема старшого покоління та мешканців територій з обмеженим доступом до мережі, «держава у смартфоні» створює ризики цифрового виключення окремих груп населення обмежуючи доступ до публічних благ [4]. Крім того, автоматизація алгоритмів ставить питання збереження «людського